

Sygn. akt III AUa 644/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka (spr.)
Sędziowie:	SSA Beata Górską SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 21 kwietnia 2016 r. w Szczecinie

sprawy H. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o odsetki

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 18 czerwca 2015 r. sygn. akt VI U 22/15

oddala apelację.

SSO del. Gabriela Horodnicka SSA Barbara Białecka SSA Beata Górską

- Stelmaszczuk

Sygn. akt III AUa 644/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 listopada 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił H. G. prawa do odsetek.

W dniu 10 grudnia 2014 r. ubezpieczony złożył odwołanie od powyższej decyzji, podnosząc, że nie zgadza się z odmową wypłaty należnych mu odsetek za okres od dnia 1 sierpnia 2013 r. do dnia przywrócenia renty.

Pozwany w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie w całości wskazując, że prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 8 września 2014 r. (wyrok stał się prawomocny w dniu 9 października 2014 r.) ubezpieczony uzyskał prawo do dalszej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na dwa lata. Sąd nie

stwierdził odpowiedzialności organu rentowego. Odpis wyroku ze stwierdzeniem prawomocności wpłynął do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. w dniu 14 października 2014 r. Organ rentowy przeprowadził postępowanie wyjaśniające, zakończone wpływem zaświadczenia z (...) Centrum Pomocy Rodzinie i Polityki Społecznej w dniu 30 października 2014 r. Decyzją z dnia 30 października 2014 r. organ rentowy ustalił prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 sierpnia 2013 r. do 31 lipca 2015 r., przekazując jednocześnie w dniu 6 listopada 2014 r. kwotę należną za okres od 1 sierpnia 2013 r. do 30 listopada 2014 r. na rachunek bankowy ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim wyrokiem z dnia 18 czerwca 2015 r. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 17 listopada 2014 r., znak (...) w ten sposób, że zasądził od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. na rzecz ubezpieczonego H. G. kwotę 1.129,14 zł tytułem odsetek od niewypłaconego w terminie świadczenia rentowego.

Sąd I instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych.

Ubezpieczony H. G. urodził się (...)

Od dnia 18 maja 1991 r. nieprzerwanie do dnia 31 lipca 2013 r. pobierał rentę inwalidzką z tytułu całkowitej, a następnie częściowej niezdolności do pracy.

W dniu 2 lipca 2013 r. złożył wniosek o rentę.

Orzeczeniem z dnia 23 sierpnia 2013 r. Komisja Lekarska ZUS w Z. uznała, że ubezpieczony jest zdolny do pracy.

Decyzją z dnia 22 listopada 2013 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do dalszej wypłaty renty z tytułu niezdolności do pracy.

Wyrokiem z dnia 8 września 2014 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim w sprawie VI U 1461/13 zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego i przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres dwóch lat od dnia 1 sierpnia 2013 r.

Decyzją z dnia 30 października 2014 r. organ rentowy wykonał wyrok, dokonując wypłaty zaległego świadczenia za okres od 1 sierpnia 2013 r. do 30 listopada 2014 r. Terminem płatności świadczenia jest każdy pierwszy dzień miesiąca.

W dniu 24 września 2014 r. ubezpieczony wniósł o wypłacenie mu odsetek ustawowych za okres od dnia 1 sierpnia 2013 r. do dnia przywrócenia mu prawa do świadczenia rentowego.

Decyzją z dnia 17 listopada 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił H. G. prawa do odsetek.

Odsetki od niewypłaconego w terminie świadczenia rentowego wyniosły 1.129,14 zł.

Istotą zaistniałego w sprawie sporu było ustalenie, czy odmowa przyznania ubezpieczonemu prawa do renty nastąpiła wskutek błędu organu rentowego, co stosownie do treści art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. 2013, poz. 1442; dalej jako ustawa systemowa) powodowałoby obowiązek zapłaty odsetek oraz ustalenie daty początkowej oraz końcowej jego powstania.

Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z powołanym przepisem, jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie

określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Sąd Okręgowy, powołując się na pogląd wyrażony w orzecznictwie Sądu Najwyższego podniósł, że zawarte w art. 85 ust. 1 ustawy określenie „nie ustalił prawa do świadczenia” oznacza zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej prawa do świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania (wyrok SN z dnia 9 marca 2001 r., II UKN 402/00 OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 501). Odsetki nie przysługują w przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub podwyższeniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności. Za błąd pozwanego musi zostać uznany błąd lekarza orzecznika ZUS, Komisji Lekarskiej, którzy przez błędne określenie stanu zdrowia ubezpieczonego spowodowali wydanie decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania świadczenia i naruszającej w ten sposób przepisy prawa materialnego określające przesłanki nabycia prawa do renty. Dla powstania obowiązku wypłaty odsetek konieczne jest stwierdzenie tego naruszenia przez pozwanego prawomocnym wyrokiem zmieniającym decyzję organu rentowego i przyznającym prawo do tego świadczenia (wyrok SN z dnia 7 października 2004 r., II UK 485/03 OSNP 2005/10/147).

Bezspornym w sprawie było, że Komisja Lekarska ZUS w Z. orzeczeniem z dnia 15 listopada 2013 r. ustaliła brak niezdolności ubezpieczonego do pracy. Orzeczenie to stanowiło podstawę decyzji organu rentowego z dnia 22 listopada 2013 r. odmawiającej ubezpieczonemu prawa do świadczenia.

Wyrokiem z dnia 8 września 2014 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 sierpnia 2013 r. na okres dwóch lat. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim wydając wyrok oparł się na opinii biegłych sądowych: kardiologa i neurologa, którzy orzekli, że ubezpieczony jest niezdolny do pracy od 31 lipca 2013 r. na okres dwóch lat. Opinia biegłych była sprzeczna z opinią Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 15 listopada 2013 r. Sąd orzekający wskazał, że z treści prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim wynika, iż organ rentowy niesłusznie odmówił ubezpieczonemu prawa do renty, natomiast z akt sprawy VI U 1461/13 nie wynika, by ubezpieczony przed badaniem przez biegłych sądowych kardiologa i neurologa składał nową dokumentację medyczną.

W ocenie Sądu Okręgowego organ rentowy w sposób nieprawidłowy ocenił stan zdrowia ubezpieczonego z zakresu występujących u niego schorzeń. Potwierdził to biegły specjalista kardiolog wydający opinie w przedmiotowej sprawie, który uznał, że skoro ubezpieczony H. G. od lat choruje na chorobę niedokrwinną serca i z tego też powodu wiele lat pobierał rentę, to błędem orzeczniczym było ustalenie przez Komisję Lekarską ZUS, że nastąpiła u niego poprawa stanu zdrowia, co skutkowało odmową prawa do dalszego świadczenia rentowego.

Zdaniem Sądu I instancji ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 23 sierpnia 2013 r., mając zatem na uwadze wskazany art. 118 ustawy emerytalnej 30-dniowy termin, organ rentowy powinien był wydać decyzję najpóźniej 24 września 2013 r. Natomiast z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustalaniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz. U. nr 12, poz. 104) wynika, że odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania tych świadczeń, do dnia wypłaty świadczeń. Ustęp kolejny dodatkowo wskazuje, że okres opóźnienia w ustalaniu prawa do świadczeń i ich wypłacie liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji, a okres opóźnienia wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności. Skoro organ rentowy w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych nie wypłacił należnego świadczenia, to na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych konieczne okazało się zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego odsetek w wysokości określonej w tym przepisie. W związku z tym, że wypłata ubezpieczonemu świadczenia następowała 1-go dnia każdego miesiąca, termin aktualizacji prawa do odsetek nastąpił 1 października 2013 r., natomiast zakończył się 5 listopada 2014 r. (tj. dnia poprzedzającego wypłatę zaległego świadczenia).

Z rozstrzygnięciem Sądu I instancji nie zgodził się organ rentowy, zaskarżając je w całości. Wyrokowi zarzucił sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez przyjęcie, że zebrane w sprawie dowody dają podstawę do przyjęcia, że to organ rentowy ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w wypłaceniu świadczenia rentowego należnego powodowi.

W uzasadnieniu apelujący wskazał, że w przedmiotowej sprawie wbrew stanowisku przedstawionemu w wyroku Sądu I instancji pozostają niewyjaśnione wątpliwości co do momentu powstania u ubezpieczonego niezdolności do pracy. Biegły powołany w sprawie nie wypowiedział się co do tego, czy pobyt ubezpieczonego w szpitalu w grudniu 2013 r. mógł mieć nie tylko istotny wpływ na jego stanowisko co do niezdolności H. G. do pracy, ale także na stanowisko biegłego lekarza ZUS, który wydał opinię w sprawie.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Analiza zarzutów zawartych w apelacji oraz dotychczasowego postępowania doprowadziła Sąd Apelacyjny do wniosku, że okolicznością sporną pozostawało ustalenie, czy odmowa przyznania ubezpieczonemu prawa do renty nastąpiła wskutek błędu organu rentowego, co powodowałoby obowiązek zapłaty odsetek.

Stosownie do treści art. 85 ust. 1 ustawy systemowej, jeżeli ZUS - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia jest zobowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to sytuacji gdy opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Należy stwierdzić, że w niniejszej sprawie nastąpiło opóźnienie ZUS w wypłacie renty za okres od 1 sierpnia 2013 r. do 30 listopada 2014 r. Decyzja z dnia 23 sierpnia 2013 r. okazała się błędną, co potwierdzone zostało w postępowaniu przed Sądem I instancji w sprawie o sygn. akt VI U 1461/13. Odmowa przyznania świadczenia była spowodowana okolicznościami zależnymi od Zakładu. Organ rentowy błędnie ocenił bowiem stan zdrowia badanego i kwestię jego zdolności do pracy – potwierdził to biegły sądowy, dr n. med. specjalista kardiolog J. B., który w swojej opinii stwierdził m.in., że kardiolog-konsultant ZUS nie uwzględnił dodatkowo próby wysiłkowej odwołującego, natomiast Komisja Lekarska ZUS nie uwzględniła faktu wieloletniego przebiegu choroby wieńcowej ubezpieczonego powikłanej zawałem serca oraz nieskutecznych prób rekanalizacji wieńcowej.

Powyższe wnioski wynikają z analizy całokształtu okoliczności rozpoznawanej sprawy oraz charakteru sprawy VI U 1461/13. Przyczyną, dla której ubezpieczony uzyskał prawo do żadanego świadczenia dopiero w następstwie prawomocnego wyroku sądowego, były nie nowe dowody, nowe okoliczności, do których organ rentowy nie mógłby się wcześniej ustosunkować, a jedynie odmienna ocena stanu zdrowia odwołującego się dokonana przez lekarzy ZUS i biegłych sądowych. Odnosząc się przy tym do zarzutu apelującego, dotyczącego pobytu ubezpieczonego w szpitalu w grudniu 2013 r. zauważyć należy, że było to spowodowane problemami kardiologicznymi ubezpieczonego istniejącymi już wcześniej, nie może więc być mowy o zaistnieniu nowej okoliczności medycznej w przedmiotowej sprawie.

Podkreślić trzeba, że każdy lekarz orzecznik jak i Komisja Lekarska ZUS dysponują bardzo szerokim wachlarzem narzędzi dających im możliwość prawidłowego ustalenia – czy i w jakim stopniu ubezpieczony jest niezdolny do pracy. Nieprawidłowe działanie tych organów, wyrażające się w nietrafnym orzeczeniu o zdolności do pracy jest okolicznością, za którą ZUS ponosi odpowiedzialność skutkującą koniecznością wypłaty odsetek, skoro jedynie z tej przyczyny doszło do opóźnienia w przyznaniu świadczenia.

Reasumując, Sąd Odwoławczy uznał, że Sąd I instancji dokonał trafnych ustaleń faktycznych w granicach swobodnej oceny dowodów, o której stanowi art. 233 § 1 k.p.c., i wyprowadził z nich należyte uzasadnione wnioski, które stały się podstawą do wydania orzeczenia, a także wskazał w pisemnych motywach wyroku jaki stan faktyczny stał się podstawą

jego rozstrzygnięcia oraz podał na jakich dowodach oparł się przy jego ustalaniu. Sąd Apelacyjny podzielił zarówno ustalenia faktyczne – w tym ustalenia dotyczące daty początkowej oraz końcowej istnienia obowiązku zapłaty odsetek – jak i rozważania prawne Sądu Okręgowego, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację organu rentowego jako niezasadną.

SSO del. Gabriela Horodnicka SSA Barbara Białecka SSA Beata Górską

- Stelmaszczuk